EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 19.6.2024
COM(2024) 611 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kroatian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 611 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kroatian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[2], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(2) REPowerEU-asetuksella[3], joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista.

---

[1] EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin

Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan EU:n energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Kroatia on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*[4] tarjotakseen tietoa politiikkaa koskevien päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Näistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tiedonannon jatkoksi komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 *Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevan vuosikertomuksen*[5]. Kertomuksessa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailuvahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yksilöityjen yhdeksän kilpailukykyä edistävän tekijän mukaisesti.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 *Vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2024*[6]. Tämä käynnisti vuoden 2024 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 22 päivänä maaliskuuta 2024, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2024 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kroatia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi samana päivänä myös lausunnon Kroatian alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2024. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 12 päivänä huhtikuuta 2024 ja ehdotuksen 11 päivänä maaliskuuta 2024.

(5) EU:n uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta. Lisäksi siihen sisältyy muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annettu asetus (EY) N:o 1467/97 ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annettu direktiivi 2011/85/EU[7]. Uuden

---

2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1), ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja

ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat julkisen velan kestävyys sekä kestävä ja osallistava kasvu, joihin pyritään julkisen talouden asteittaisen vakauttamisen sekä uudistusten ja investointien avulla. Sillä lisätään kansallista omistajuutta ja keskipitkän aikavälin painotusta sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat sisältävät jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset neljän tai viiden vuoden aikajänteellä jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen[8] olisi täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla viimeistään sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa BKT:hen ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen näiden suunnitelmien laatimista komission on määrä lähettää [21 päivänä kesäkuuta] 2024 jäsenvaltioille ohjausta suunnitelmien ja myöhemmin toimitettavien vuotuisten edistymisraporttien sisällöstä ja toimittaa niille asetuksen (EU) 2024/1263 5 artiklan nojalla julkisen talouden sopeutusta koskevaa teknistä ohjausta (tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot). Jäsenvaltioiden olisi toimitettava keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa 20 päivään syyskuuta 2024 mennessä, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava kansallisten parlamenttiensa osallistuminen sekä itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden, työmarkkinaosapuolten ja tilanteen mukaan muiden kansallisten sidosryhmien kuuleminen.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

---

neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

8 Nettomenot sellaisina kuin ne on määritelty 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Nettomenoilla tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(7) Kroatia toimitti 14 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 28 päivänä heinäkuuta 2021 päätöksen Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[9]. Päätöstä muutettiin 8 päivänä joulukuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku[10]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Kroatia on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Kroatiaa koskevan maaraportin vuodelta 2024[11]. Siinä arvioidaan Kroatian edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Kroatia on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelma ei vastaa lainkaan tai joihin se vastaa vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Kroatian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(9) Eurostatin vahvistamien tietojen[12] perusteella Kroatian julkisen talouden rahoitusasema vuonna 2022 suhteessa BKT:hen oli 0,1 prosenttia ylijäämäinen, mutta vuonna 2023 se jäi 0,7 prosenttia alijäämäiseksi. Julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 67,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, laski vuoden 2023 loppuun mennessä 63,0 prosenttiin.

(10) Neuvosto suositti[13] 12 päivänä heinäkuuta 2022 Kroatialle, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa[14], kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä

---

9 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 28 päivänä heinäkuuta 2021, Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (10687/2021).

10 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, Kroatian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 28 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (15834/2023).

11 SWD(2024) 611 final.

12 Eurostat – Euro Indicators, 22.4.2024.

13 Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Kroatian vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kroatian vuoden 2022 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 88).

14 Kroatian vuoden 2023 keskipitkän aikavälin potentiaalisen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, on komission kevään 2024 talousennusteen perusteella nimellisin luvuin arviolta 11,6 prosenttia kymmenen vuoden keskimääräisen todellisen potentiaalisen kasvuvauhdin ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella.

Ukrainasta pakeneville ihmisille. Kroatialle suositettiin, että se olisi valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Kroatialle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden EU:n varojen avulla. Komission estimaattien mukaan finanssipolitiikan viritys[15] oli vuonna 2023 elvyttävä (3,0 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 elvyttävä vaikutus, joka oli 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tähän sisältyy energian hintojen noususta eniten kärsiviin kotitalouksiin ja yrityksiin kohdennettujen hätätilanteen tukitoimenpiteiden kustannusten kasvaminen 0,1 prosentilla suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien nettoperusmenojen elvyttävä vaikutus oli vuonna 2023 tästä syystä ainoastaan osittain seurausta kohdennetusta hätätilanteen tuesta energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) elvyttävä kasvu johtui myös kohdentamattomista hätätilanteen energiatoimenpiteistä ja julkisen sektorin palkka- ja sosiaaliturvamenojen jatkuvasta lisääntymisestä. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvu ei ollut vuonna 2023 neuvoston suosituksen mukainen. Vuonna 2023 elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot olivat 3,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 3,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 eli ne kasvoivat 1,4 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Kroatia rahoitti lisäinvestointeja elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla. Kroatia rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten rakennusten energiaremontteja, biopolttoaineiden ja vedyn tuotantoa, vesi- ja jäteinfrastruktuuria, sähkö- ja kaasuinfrastruktuuria, julkishallinnon digitalisointia, investointeja digitaaliseen diagnostiikkaan ja digitaalisiin laitteisiin sairaaloissa sekä tukea yrityssektorin vihreään ja digitaaliseen siirtymään. Näitä investointeja rahoitettiin osittain elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muista EU:n varoista.

(11) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 3,3 prosenttia vuonna 2024 ja 2,9 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio on 3,5 prosenttia vuonna 2024 ja 2,2 prosenttia vuonna 2025.

(12) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 2,6 prosenttia ja julkisen talouden velan on määrä vuoden 2024 loppuun mennessä supistua suhteessa BKT:hen 59,5 prosenttiin. Alijäämän kasvu vuonna 2024 johtuu pääasiassa menojen lisäkasvusta, joka aiheutui uudesta julkisen sektorin palkkauudistuksesta, eläkkeiden ja sosiaaliavustusten lisäyksestä sekä kansallisesti rahoitettujen investointien suuresta kasvusta. Julkisen talouden velan supistuminen suhteessa BKT:hen vuonna 2024 finanssipolitiikan

[15] Finanssipolitiikan viritykseellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sen avulla pyritään arvioimaan taloudellista sysäystä, joka annetaan joko kansallisesti rahoitetulla tai EU:n talousarviosta rahoitetulla finanssipolitiikalla. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on sisällytetty elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot. Indikaattorin negatiivinen (positiivinen) merkki viittaa elvyttävään (kiristävään) finanssipolitiikkaan.

elvyttävästä virityksestä huolimatta johtuu BKT:n edelleen vahvan kasvun nimittäjävaikutuksesta ja velkaa supistavasta virta-varanto-korjauserästä. Viimeksi mainittuun sisältyvät talletusvarantojen käyttö velan osittaiseen takaisinmaksuun vuonna 2024 (vuonna 2023 oli tehty enemmän talletuksia velkojen tulevien takaisinmaksujen ennakkorahoituksena) sekä Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän mukaiset kirjanpitotapahtumat, jotka oli tarpeen tehdä sen jälkeen kun edellisinä vuosina maksetut sotilassuihkukoneet oli toimitettu. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan elvyttävä, 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(13) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ’avustukset’, rahoitetaan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaiden investointien ja tuottavuutta lisäävien uudistusten tekemisen ilman suoraa vaikutusta Kroatian julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen lainoilla taataan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 vastaava määrä oli 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(14) Neuvosto suositti[16] 14 päivänä heinäkuuta 2023 Kroatialle, että se varmistaisi vuonna 2024 finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun[17] enintään 5,1 prosenttiin. Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 alustavia talousarviosuunnitelmia laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaisi neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Kroatian kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 14,4 prosenttia eli suositeltua enimmäiskasvua enemmän. Kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen suositellun enimmäiskasvun ylitys vuonna 2024 on 3,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vaarana on, että tämä ei vastaa neuvoston suositusta.

(15) Lisäksi neuvosto suositti, että Kroatia purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto täsmensi vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Kroatian olisi varmistettava, että ne kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset[18]ovat suhteessa BKT:hen 1,9 prosenttia vuonna 2023,

---

16 Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, Kroatian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kroatian vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 312, 1.9.2023, s. 97).

17 Nettomääräisillä perusmenoilla tarkoitetaan kansallisesti rahoitettuja menoja ilman i) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, ii) korkomenoja, iii) suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja sekä iv) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

18 Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien, mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

0,6 prosenttia vuonna 2024 ja 0,0 prosenttia vuonna 2025. Erityisesti sähkön ja kaasun hintakattoja koskevien toimenpiteiden oletetaan pysyvän voimassa syyskuun 2024 loppuun saakka. Jos saatavat säästöt käytettäisiin julkisen talouden alijäämän supistamiseen, kuten neuvosto on suosittanut, julkisen talouden sopeutus olisi vuonna 2024 näiden kehitysarvioiden perusteella 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun taas kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen[19] elvyttävä vaikutus finanssipolitiikan viritykseen olisi samana vuonna 2,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteitä ei ennakoida purettavan mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Vaarana on, että tämä ei vastaa neuvoston suositusta. Saatavia säästöjä ei myöskään ennakoida käytettävän kokonaisuudessaan julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Vaarana on, että tämäkään ei vastaa neuvoston suositusta. Haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen kohdennettujen hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden talousarviokustannusten arvioidaan olevan 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (0,4 % vuonna 2023), ja tästä 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen (0,3 % vuonna 2023) koskee toimenpiteitä, joilla säilytetään energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustava hintasignaali.

(16) Lisäksi neuvosto suositti, että Kroatia jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 4,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kun ne vuonna 2023 olivat 3,6 % suhteessa BKT:hen). Tämä vastaa neuvoston suositusta. EU:n rahastoista saatavilla tuloilla rahoitettavien julkisten menojen, elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan vähenevän 2,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun ne vuonna 2023 olivat 3,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vähennys johtuu EU:n rakennerahastojen ohjelmakauden 2014–2020 päättymisestä, sillä asianomaiset varat olivat käytettävissä vuoteen 2023 saakka.

(17) Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 2,6 prosenttia olettaen, että politiikka pysyy muuttumattomana. Julkisen talouden velan on määrä laskea suhteessa BKT:hen siten, että se on vuoden 2025 lopussa 59,1 prosenttia.

(18) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen suunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Kroatian pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa

[19] Tätä vaikutusta mitataan julkisen talouden perusmenojen muutoksena suhteessa BKT:n keskipitkän aikavälin (kymmenen vuoden) keskimääräiseen potentiaaliseen nimelliseen kasvuun. Perusmenoista on vähennetty i) harkinnanvaraisten tulopuolen toimenpiteiden lisävaikutus julkiseen talouteen, ii) kertaluontoiset toimenpiteet, iii) suhdanteesta johtuvat työttömyysmenot ja iv) elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), ja muista EU:n rahastoista rahoitetut menot. Muutos ilmaistaan suhteessa nimelliseen BKT:hen.

vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta suunnitelman sitoumukset voidaan toteuttaa elokuuhun 2026 mennessä, on tärkeää, että Kroatia jatkaa uudistusten toteuttamista ja nopeuttaa investointeja puuttumalla viivästysriskeihin ja varmistamalla samalla vahvat hallinnolliset valmiudet. Varojen hyödyntämiseen liittyviä haasteita voi syntyä, koska investoinnit keskitetään voimakkaasti elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanokauden loppupuolelle. Riittävän vahvan koordinointitason ylläpitäminen hallinnon eri tasojen välillä vähentäisi tällaisia riskejä varmistamalla tehokkaan hallinnon ja helpottamalla hankkeiden oikea-aikaista toteuttamista. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(19) Kroatian edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan EU-rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Vaikka Kroatia on edistynyt koheesiopolitiikan ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, haasteita on edelleen, ja pääkaupungin ja muun Kroatian välillä on edelleen merkittäviä alueellisia eroja työn tuottavuuden, investointien ja työllisyyden osalta. Koheesiopolitiikan ohjelmien toteuttamisen nopeuttaminen ja hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen kaikilla hallinnon tasoilla on ratkaisevan tärkeää. Ohjelmissa sovitut toimintalinjat pätevät edelleen. Hallinnollisten valmiuksien lisäksi on tärkeää, että investoinnit tutkimukseen ja kehitykseen toteutetaan nopeasti pääkaupunkiseudun ulkopuolella. On myös tarpeen helpottaa siirtymistä ilmastoneutraaliin talouteen panemalla täytäntöön alueelliset oikeudenmukaista siirtymää koskevat suunnitelmat, puuttumalla energiaköyhyyteen ja luomalla energiayhteisöjä. Jätteen keräyksen ja jätehuollon parantaminen on edelleen ensisijainen tavoite. On tärkeää edistää aktiivista työmarkkinapolitiikkaa, täydennys- ja uudelleenkoulutusta yksilöllisten oppimistilien luomiseksi, tukea laitoshoidosta luopumista sekä investoida riittäviin ja kohtuuhintaisiin yhteisöperustaisiin sosiaalipalveluihin. Kroatia voisi käyttää Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevaa aloitetta[20] kilpailukykynsä parantamiseen investoimalla digitaaliteknologiaan ja syväinnovaatioihin, puhtaisiin ja resurssitehokkaisiin teknologioihin sekä bioteknologiaan ja lääketuotantoon.

(20) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla, Kroatialla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät eri rahoituslähteiden saatavuuteen ja pääomamarkkinoiden edistämiseen, osaamisen kohtaanto-ongelmaan työmarkkinoilla sekä tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimintaa harjoittavien julkisten laitosten hajanaisuuteen.

(21) Kroatian pankkisektorin ulkopuolinen rahoitus ei ole vielä riittävän kehittynyttä. Osakemarkkinoiden markkina-arvo sekä vieraan pääoman ehtoisten ja oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskut ovat huomattavasti EU:n keskiarvoa alhaisemmat. Pääomasijoitus- ja riskipääomamarkkinoiden toiminta on kehittynyt vain

[20] Asetus (EU) 2024/795, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP-kehysväline) perustamisesta.

vähän. Heikko luottamus vaihtoehtoisiin rahoituslähteisiin ja niiden houkuttelevuuden puute ovat lisäeste yksityisten säästöjen kanavoinnille pääomamarkkinoille ja osakemarkkinoiden kehitykselle. Innovatiivisten pienten ja keskisuurten yritysten valmiuksien lisääminen markkinavalmiuden saavuttamiseksi ja sijoittajien houkuttelemiseksi voi edistää kilpailukykyisempää investointiympäristöä. Toimenpiteet, joilla helpotetaan vähittäissijoittajien suoraa osallistumista joukkolaina- ja osakemarkkinoille ja vähennetään sijoittajien verotuksellisia esteitä, vahvistaisivat markkinarahoituksen asemaa.

(22) Myönteiset suuntaukset Kroatian työmarkkinoilla jatkuvat, joskin osaamisen kohtaanto-ongelmia on edelleen. Nämä pahentavat työvoimapulaa ja rajoittavat tuottavuuden kasvua. Työvoimapula on erityisen voimakasta rakennusalalla, matkailussa ja joissakin teollisuuden osissa. Parannuksista huolimatta työllisyysaste on edelleen alhainen erityisesti matalan osaamistason työntekijöiden osalta. Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien 15–29-vuotiaiden joukossa on yhä enemmän työvoimaan kuulumattomia. Varhaiskasvatuspalvelujen ja riittävän laitoshoidosta riippumattoman pitkäaikaishoidon rajallinen saatavuus haittaavat erityisesti naisten osallistumista työmarkkinoille. Tämä pahentaa työvoimapulaa ja estää kotimaisen työvoiman täysimittaisen hyödyntämisen epäsuotuisan väestökehityksen myötä. Fysiikan ja matematiikan opettajien puute vaikuttaa perustaitoihin ja kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman (PISA) tuloksiin, mikä haittaa edistyneempien taitojen hankkimista, korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuden kasvattamista (osuus on EU:n alhaisimpia), luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan (STEM-aineet) opiskelijoiden määrän kasvua sekä talouden innovointivalmiuksia. Osallistuminen aikuiskoulutusohjelmiin on hyvin vähäistä. Tämän seurauksena yritykset pitävät ammattitaitoisen henkilöstön saatavuutta yhtenä suurimmista investointien esteistä. Kroatia on toteuttanut koulutusta koskevia investointeja ja uudistuksia, myös elpymis- ja palautumissuunnitelman ja koheesiopolitiikan puitteissa, ammattitaitoisten työntekijöiden tarjonnan parantamiseksi ja ohjelmien mukauttamiseksi työmarkkinoiden tarpeisiin. Näitä toimia on kuitenkin tehostettava mukauttamalla nykyisiä toimenpiteitä ja ottamalla käyttöön yksilölliset oppimistilit, jotta aikuiskoulutuksesta tulisi houkuttelevampaa ja helpommin saavutettavaa, myös työvoimaan kuulumattomalle työikäiselle väestölle ja ulkomaisille työntekijöille. Kiertotalouteen siirtymisen nopeuttamiseksi tarvittavien taitojen kehittämiseksi tarvitaan myös lisätoimia sekä koulutusjärjestelmässä että työmarkkinoilla.

(23) Kroatian tutkimus- ja innovointitoiminnan suuntaus on edelleen myönteinen. Edistymistä haittaa kuitenkin jossain määrin julkisen tutkimuksen, kehityksen ja innovoinnin erittäin mittava hajanaisuus julkisten tutkimuslaitosten ja yliopistojen tiedekuntien kesken. Erityisesti näiden laitosten suuri määrä ja hajanaisuus haittaavat tehokkuutta ja vähentävät mahdollisuuksia yhteistyöhön ja tietämyksen siirtoon, myös yritysten ja tiedemaailman välillä. Kroatia on toteuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia uudistuksia julkisten tutkimuslaitosten määrän vähentämiseksi. Näiden toimien soveltamisalan, kunnianhimon ja toteutustahdin lisääminen olisi kuitenkin hyödyllistä. Lisäksi yritysten tutkimus- ja kehitysmenojen osuus ja innovaatiojärjestelmien hyödyntäminen yrityksissä jäävät selvästi alle EU:n keskiarvon, mikä johtaa suorituskyvyn yleiseen heikkenemiseen.

(24) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2024, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja

palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Suositukset 1, 2 ja 3 auttavat Kroatiaa noudattamaan ensimmäistä, toista, kolmatta ja neljättä euroalueelle annettua suositusta,

SUOSITTAA, että Kroatia toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia noudattaen rajoittaa nettomenojen[21] kasvun vuonna 2025 tasolle, jolla julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen saadaan pysymään alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja jolla julkinen velka saadaan pidettyä maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä;

2. vahvistaa hallinnollisia valmiuksia hallinnoida EU:n varoja, nopeuttaa investointeja ja jatkaa uudistusten ripeää toteuttamista; puuttuu ilmeneviin viivästyksiin, jotta se voi jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun nopeaa ja tuloksellista täytäntöönpanoa varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; väliarvioinnin yhteydessä keskittyy edelleen sovittuihin toimintalinjoihin ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. kilpailukyvyn parantamiseksi i) tehostaa monipuolisten rahoituslähteiden saatavuutta ja edistää pääomamarkkinoita helpottamalla vähittäissijoittajien osallistumista joukkolainamarkkinoille sekä poistamalla listautumisen esteitä ja vahvistamalla yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää osakemarkkinoiden houkuttelevuuden lisäämiseksi; ii) vähentää työvoimapulaa ja osaamisvajetta vahvistamalla perustaitoja, lisäämällä täydennys- ja uudelleenkouluttautumista sekä parantamalla virallisen koti- ja yhteisöpohjaisen pitkäaikaishoidon saatavuutta; ja iii) puuttuu tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimintaa harjoittavien julkisten laitosten hajanaisuuteen varmistamalla kattava ja sitova lähestymistapa eri tukitoimintojen yhdistämiseen, vahvistamalla taloudellisia kannustimia yhdistymisille ja varmistamalla asiaankuuluvien strategisten tavoitteiden edistäminen tiede- ja opetusministeriön ja julkisten tutkimuslaitosten ja korkea-asteen oppilaitosten välisissä tulossopimuksissa.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

[21] Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 kohdan mukaan ’nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.